

מסורת הש"ס

(א) [קמן] ט. פז. :
(ב) [קמן] ז. צימות [קד.]:
(ג) [קד] חספת קמן ד. :
ד"ה וערימה, (ד) [צימות
קד] : צימה ר. ויסי
: [קמן] ח. קד. : (ו) [קד]
קספת קמן ד. : ד"ה
טעמ, (ז) מניל כ. :
[קד] חספת ערימי ויסי
ד"ה א. דלימה חספת
מניל כ. : [קד] עשרה,
[קמן] ע. : ק"מ מד.
(ח) ט. מ. : [קמן] ו. :
(ט) [קמן] ח. : [קמן]
כ. : [קד] ללח חספת
קמן זמרה חספת טוס
דקיוויח בשעטס ודח
חספת טוס : ו. ד"ה
[קמן] ד. : חספת
ח. : שטות. ד. : [קד]
חספת שטות טו. : ד"ה
שין וי חספת וצוס
ח. ד"ה ויעדל
(מ) [מורה ח. :] (ס) [קמן]
ז. : (ק) ע. : [קד] חספת
דבור חספת הולח ט. ע
וזחוס שיעין [קמן]
ז"ל [קמן]
[מחיתין]. (ע) [ד"ה חספת
שור דבור חספת]. : [קמן]
חוספת. : [קמן]
ד"ה
דקלגו וי וצוס חספת
ד"ה חספת
והדקלגו. : ע. ד"ה
(צ) [קמן] ו. : (א) [קמן]
וה. ד"ה

ורה אור השלם

1. ואֵשֶׁה אִשָּׁר תִּקְרָא וְ
 בְּמִהְרָה לְרִבְעָה אֲתָה
 וְדֹרֶת אֶת הָאֵשָׁה אֲתָה
 הַבְּהֵמָה מוֹת וַיּוֹמְרוּ
 זִמְרִימִם אֵלָּה: וְיִקְרָא כֵּן
 2. וְאֵשֶׁה אִשָּׁר: וְתֵן
 שִׁבְכָתוֹ בְּבִהְמָה מוֹת
 וַיּוֹמְרוּ וְאֵת הַבְּהֵמָה
 תִּקְרָא: וַיִּקְרָא כֵּן
 3. וְאֵם שׂוֹר נִגְחַ הוּא
 מִתְמַל שִׁלְשֹׁם וְהוֹדַעַר
 הַבְּהֵמָה וְלֹא יִשְׁמְרוּ
 וְהַיִּתְּמָה וְאֵת אִשָּׁה
 הָשׂוֹר יִשְׁקֶל וְגַם בְּעֻלָּי
 וַיּוֹמְרוּ: שְׁמוֹת כֹּכ טֹט
 4. וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֶשֶׁה
 אִסְפֹּק לִי בְעֵינַי אִשָּׁר
 מִזְמִינִי יִשְׂרָאֵל אִשָּׁר
 יִדַּע כִּי בֶן יִהְיֶה הָעָם
 וְשִׁטְרוֹ וְלִקְחָת אֹתָם אֵל
 אֱלֹה מִזְדֵּעַ וְיִתְּצֻבוּ שָׁם
 5. כְּמִבְרֵי אֵין
 עֹקֵף: וְשִׁפְשֹׁף תִּקְדֶּה אֵין
 הַבְּהֵמָה וּבִין גָּאֵל הָדֵם עַל
 הַבְּהֵמִים: הַחֲלָה:
 וְהִצְלִי עֲקֵדָה אֲתָר דִּרְחָם
 מִדַּ גָּאֵל הָדֵם וְהִצְלִי
 אֶת הָעֵדֶה אֲלֵי עֵיר
 מִקְלֹת אִשָּׁר חֵס שְׁמֶה
 וְיִשֶּׁבֶה דַּע מוֹת הַבְּהֵן
 הַבְּהֵן אִשָּׁר מֶשֶׁה אֲתוֹ
 גָּדֹל הָאֵשֶׁר:
 בְּמִבְרֵי דִל כִּד-ה
 6. דַּע מִתִּי לַעֲדָה תִּקְרָעָה
 הוּאֵת אִשָּׁר הַהֵמָּה מִלִּינֵים
 עֲלֵי אֵת תִּלְבוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אִשָּׁר קֶהָ
 שְׂרָאֵל עֲלֵי שְׁמֵעִתָּה:
 בְּמִבְרֵי דִל כִּד
 7. אֵת תִּהְיֶה אֲתוֹ רִב כִּי
 לִרְעַת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רִב
 נִלְעֹת אֲתוֹר רִבִּים
 לְרִשְׁתָּהּ: שְׁמוֹת כֹּכ
 8.

לעזי רש"י

מרק"א. גבול, ספר.

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ב.

ד"ר' ממונות בשלשה. בגמ' [ג.] ילפינן להו: **גוילות.** כופר בפקדון דמששלט בו יד הוי גזלן וכן החוטף מיד חבירו הוי גזלן כגון ויגזול את החנית מיד המצרי (שמואל ב כג) אבל לזה ולא שילם לא מיקרי גזלן דמלוה להוצאה ניתנה: **וחצלות.** החובל בחבירו חייב בחמשה דברים כדאמרין צבא קמא (פד.) ואש כי יתן מוס בעמיתו וגו' כן יעשה לו [ויקרא דה] צממון. וצגמ' [ע"פ] פריך היינו דיני ממונות: **נוק.** דשור המועד או אדם שהזיקו. וצגמ' [ג.] פריך היינו חצלות: **סענומי כפל.** דגניבה שגמלא צידו דכתיב (שמות כב) אם המלא תמלא צידו וגו': **וסענומי ארבעה**

דינ

הבזעים צפרק חרצפה וחמשה (ש)
 (מ:) ואין נראה דהא איכא אמוכא
 הסם דסברי דלפי ר' עקיבא דריש
 אס כופר לזכות שלא בזונו וגרלה
 לר"ת דכופר ר' של עזד הוי בכלל
 חבלות אי נמי תנא ושייר הני ושייר
 נמי יציאת עבד בראשי אברים דקנסא
 הוא ובעי נמי ג' מומחין וללישנא קמא
 לא חשיב הך שייר ואיכ' למימר דפשיטא
 ליה דהוי מכלל חבלות אי נמי התנא
 לא דריש אלא בזמון היתין מיד ליד:

וְגוֹמְרִין בְּשִׁבְעָה וְאֵם גְּמִירוֹ בִּנְיָ מַעֲבֹרֶת: ^אסְמִיכִת זִקְנִים ^בוְעִרְפֵּי עֹלָה
בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרֵי ר' ^גשְׁמַעוֹן ר' יְהוּדָה אֹמֵר בְּחֻמְשָׁה ^דהַחֲלִיצָה וְהַמִּיאֻנִּין
בְּשִׁלְשָׁה ^הנֶטְע רַבְעִי ^ולְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי שָׁאִין דְּמִיּוֹ יְדוּעִין בְּשִׁלְשָׁה ^זהַהֲקֵדְשֹׁת
בְּשִׁלְשָׁה ^חהָעֶרְכִין הַמִּטְמָלִים בְּשִׁלְשָׁה ר' יְהוּדָה אֹמֵר אֶחָד מֵהֶן כֵּהֵן
^טוְהַקְרָקְעוֹת ^יתִּשְׁעָה וְכֵהֵן ^{יא}וְאֵדָם כִּיּוֹצֵא כֵּהֵן ^{יב}דִּינִי נִפְשֹׁת בְּעִשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה ^{יג}הָרוּבֹעַ וְהַנֶּרְבַּע בְּעִשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה שְׁנָאֵמֵר ^{יד}וְהִרְגָת אֶת הָאִשָּׁה
וְאֶת הַבְּהֵמָה וְאֹמֵר ^{טו}וְאֶת הַבְּהֵמָה תִּהְרֹגוּ ^{טז}שׁוֹר הַנִּסְקָל בְּעִשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה
שְׁנָאֵמֵר ^{יז}הַשׁוֹר יִסְקָל וְגַם בְּעִלְיוֹ יוֹמֵת ^{יח}כַּמִּיתָת בְּעִלִּים כִּךְ מִיתָת הַשׁוֹר
^{יט}הַזֹּאֵב וְהָאֵרִי הָרֹב וְהַנֶּמֶר וְהַבְּרָדֶלֶס וְהַנַּחֲשׁ מִיתָתָן בְּעִשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה ^כרַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר כָּל הַקּוֹדֵם לְהוֹרֵג וְכֵה רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר מִיתָתָן בְּעִשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה: ^{כא}אֵין ^{כב}דִּינִין לֹא אֶת הַשֶּׁבֶט וְלֹא אֶת נְבִיא הַשֶּׁקֶר וְלֹא אֶת כֵּהֵן
גָּדוֹל אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{כג}וְאֵין מוֹצִיאִין ^{כד}לְמַלְחַמַת
הַרְשָׁוֹת אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{כה}אֵין ^{כו}מוֹסִיפִין ^{כז}עַל הָעִיר
וְעַל הָעוֹרוֹת אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{כח}אֵין עוֹשִׂין סְנֵהדְרִיּוֹת
לְשִׁבְעִים אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{כט}אֵין עוֹשִׂין עִיר הַנִּדְחָת
אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^לאֵין עוֹשִׂין עִיר הַנִּדְחָת בְּסֹפֶר וְלֹא
שֹׁלֵשׁ אֲבָל עוֹשִׂין אַחַת אוֹ שְׁתֵּים ^{לא}סְנֵהדְרִין גָּדוֹלָה הִיתָה שֶׁל שִׁבְעִים
וְאֶחָד וְקִמְנָה שֶׁל עִשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה מִנִּין לְגָדוֹלָה שֶׁהָיָה שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד
שְׁנָאֵמֵר ^{לב}אִסְפָּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמֹשֶׁה עַל גְּבִיּוֹן ר' יְהוּדָה אֹמֵר
שִׁבְעִים ^{לג}וּמִנִּין לְקִמְנָה שֶׁהָיָה שֶׁל עִשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה שְׁנָאֵמֵר ^{לד}וּשְׁפָטוּ הָעֵדָה
וְהִצִּילוּ הָעֵדָה עֵדָה שׁוֹפֶטֶת וְעֵדָה מַצֵּלֶת הָרִי כֹּאֵן עִשְׂרִים וּמִנִּין לְעֵדָה שֶׁהָיָה
עֵשְׂרָה שְׁנָאֵמֵר ^{לה}עַד מָתִי לְעֵדָה הָרְעָה הַזֹּאת יֵצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב וּמִנִּין לְהִבְיָא
עוֹד שְׁלֹשָׁה מִמִּשְׁמַע שְׁנָאֵמֵר ^{לו}לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעוּת שׁוֹמֵעַ אֲנִי
שְׂאֵהִיָּה עִמָּהֶם לְטוֹבָה אִם כֵּן לְמָה נֶאֱמַר אַחֲרֵי רַבִּים לְחָמֹת לֹא כִּהְיִיתִךָ
לְטוֹבָה הִמְיִיתִךָ לְרַעָה הִמְיִיתִךָ לְרַעָה עַל פִּי שְׁנִים
וְאֵין

כך מימת השור להאי' צעלי' יומת קרא ימירא לך דרשא ולא דנתחייב קטנא כדמפרש טעמא דבגמ' ויו' בסקילה כשור דלמרינ' צ"ק אחד שור ואחד כו' בשור שנגא את הפרה (דף קד טז:) **צדלם.** (6) היה שטט שעבדו ע"ז צמוד: **וציא הסקר.** בחק. בגמ' (דף טז.) צעי מנלן דצעי שצנים ואחד: **במהמה** ימא יתאשע שהימא לכבדא את ארץ ישראל: **על העיר.** ירושלים: **סנהדריוו.** שהיו מושיצים סנהדרין (טו) הוחזק על כלל שעריך ורביצין זית הגדול שצלבטת הגוימ' לנלאת ולהושיצים וכיו"ט ויעד בגמ' (דף טז) חרימין וצלבט"א מרק". (טז) ובגמלא (סא) מפרש טעמא: **עדה שופט.** עשרה מחייבין: **לעדה מלוא.** וזרים שאס' יחלפון והיו עשרה מחייבין ועשרה מוזכין: **לעדה הרעה.** צמרגלים כתיב: **לרעות.** ויג: **שומע אני.** ללבושה לזכות הלך אחריהן שאפי' מיעוט המזכים ורבים המחייבין כתיב לא מר אחרי רבים להטות משום וזות לא אינטריך ליה אלא אפילו לחייב הלך אחריה: **לא כהטוייד.** מאחרי רבים לחובה אלא לחובת מה פי אחד אפילו אין יתירין מוזכין על המחייבין אלא אחד וזה דל המוזכין שנים והכי קאמר אתה אחרי רבים להטות על פי אחד אכל אחרי רבים שנים לצדור מנעשה מוזכין ליכא לנימרא דהא כתיב והיכליו העדה ותו לא משכחא טובה בלוי מייב:

ואין

עין משפט
נר מצוה

[illegible]

מוסף רש"י

והדומצויצ' שם רע. לא
מזאלי' בנות' בתולים וזא
ל' הספידה' כנחת' וזא
ל'הורג' שאינו מציא וזא
ל'הינה' מחמין' דא' אפשוט'
קאל' לא' אמר' ר' מנשה
ל'הינה' שם רע. וזא
ל'הכמיה' (ח. פ.)
ל'אומרים' ר' מנשה
בו' ידע' נפשוט' קאל'
דזכי' קאלר' משום' דליכא'
מזיא' עס' דר' שרין' עס'
נפשוט' וזא' נפשוט' עדים.
נזגמאר' פרכין' וי' עס' ו
נפשוט' מזי' מור' השתא'
מזיא' לא' עס' דר' נפשוט'
ל'ליכא' עדים (שס.)
סימכה' (קזנים.) ע' ראל' פ' העדה'
ל'הקדש' וזא' נפשוט' עדים.
קדש' הלא' לפדות' לרין'
עשה' וזאל' מר' סכן'
מזיא' (ב. ב.) דא' ארס' לא'
ל'פדות' (ל'פסור' עמלו.) (ב"ה)
מר' הקדש' (שס.)
העיד' ע' יזעאל' וזא'
ל'קדש' הוקדש' נפשי'
מזיד' וזא' ר' דלמאלין'
נפשוט' (ד. ד.)

רבינו חננאל

דיני ממונות בשלשה גזילות וחבלות
בשלשה כו'. אוקמה (רב בהו) [ר' אבהו] למתני' הכי דיני ממונות בשלשה ומה הן גזילות וחבלות הן שצריכין ג' מומחין כדכתיב בעסק גזילות בענין השומרין ג' אלהים והן מומחין.